

За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5. фран.

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претилата шаље се поштомском
уштомцом непосредно админист-
рацији „Г.Л. Црног.“ на Пет-
и, али отпратишћима новина
на коју драго пошту, а коме је
паручије, може се претилати
код *г. Пера Радаковића*, К. Ц.
агента у Котору, а у Србији код
г. Мите Стајића књижара у *Бео-
граду*. Дописе се шаљу уред-
ништву. Рукописи се не враћају.

За оглас плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет цифа-
ра по три новчића, за први цу-
м, а за сваки тади пут по 2 нов-
чића.

Koliko pouke leži u oštiti u ovom
 znamenitom događaju. Opet jedan dokaz ka-
 ko se istrajnim naporima, određenim prav-
 cem, sigurnim ходом може далеко отићи.
 Шта је била Црна Гора, кад је књаз Ни-
 кола примио владу? Сасвим сирота земља,
 која је била стража Српства, а о другог-
 чему није могла ни мислити. А њена ди-
 настаја! Први књаз Црне Горе, Данило,
 узима себи жену из једне трговачке куће.
 А данас? Црна Гора напредује на свима
 пољима. Проширила се и заузела је и
 плодне крајеве. Углед је њен ванредно
 одскочио; напредак се опажа у земљи на

свима правцима; она све више добија облик праве државе, гдје се његује и просвјета и потпомаже благостање, гдје се шире све гране државног живота. А црногорска династија? Она је постала равноправна у Европи и сродна је с најстаријим и најугледнијим европским династијама. У свему томе лежи залог боље будућности српскога народа на балканском полуострву. Црна Гора остала је вјерна косовскоме аманету, и она ће тај аманет од сада лакше чувати, док се не испуни.

С тога је радосно књажеве породице, уживање црногорског народа — радост и цијелог српског народа на балканском полуострву, који у духу учествује у данашњим светковинама на Цетињу.

И ми из ових удаљених крајева довикујемо новом узвишеном брачном пару: нека је сретно и благословено! Нека ова савеза појача наде српске, оживи жеље српске! Ми са пунијем саученим пратимо радосне дане сретне Црне Горе.

Великокикиндска „Србадија“ доноси следећи уводни чланак:

Цијо свијет је и опет упро очи у Црну Гору. Тамо је обављен и опет један чин и свијет га је оцјењивао са свију страна. Тамо је обављена свадба престолонаследникова са принцем једне старе и славне њемачке владарске куће. Па кад би се строго узело, то је један обичан чин, који се догађа и на другим дворовима, али то се обави као свадба, наравно, највећег стила. Међу тим на ову свадбу се посматра као на један ванредан догађај, који на себи носи и политичко обилежје.

Српски народ на све четири стране свијета гледа на овај догађај као обнову догађаја те врсте, кад су српски моћни владари женили своје наследице и тим не само утврђивали своју династију, своју кућу, са законима и подмлатком него су заповијали и своју државу са новим владачким снагом. Та света је истина, да од способности и моћи једнога владара у многоме зависи напредак саме земље. То нам је наша повесница толико пута показала и доказала, па онда не треба даље ићи. Дакле, кад се после толико вјекова понавља женидба једнога српског престолонаследника са принцем старе владарске куће, то је природно, да такви догађаји у њедрима српскога народа буди старе славне успомене, али је онда природно, да он буди и лијепе наде за будућност, која није заповијених снага, па да се постигне што треба.

Ето с тога српски народ тој женидби приписује велику важност, па с тога то не сматрамо као једну обичну свадбу у највећем стилу, него сматрамо то за један повјеснички догађај, који треба, ако Бог да, да буде и од таквих посљедица. Дакле сматрамо то као залог за остварење велике народне мисли, која у српским њедрима живи од Косова, па која ће се и остварити ако буде сталнога и одважнога центра, око кога ће се вазда моћи српски народ окупити. Ми смо видјели, да с кућа Петровић-Његоша својим радом за остварење народне мисли вазда ишла једним путем и није се одрицала ни у добру ни у злу. У томе правцу је та кућа радила неуморно и можемо слободно рећи, да је показала већ и

успјехе тим, што се она уважавала на све стране. Њеном том раду се клањају пријатељи а непријатељи од њега стрепе. Па дакле, кад та кућа посљедњом свадбом хоће себе да занови, зар ту српски народ да не гледа и зановљену снагу за остварење својих идеала? Ето с тога српски народ овој свадби приписује толику повјесничку и политичку важност!

Но ту исту важност приписују и други тој свадби, јер су скоро све силе Књаза Николи честитале. Али то би могла бити само пажња, дакле, акт учтивости. Но има за нас бар Србе поуздан знак, по коме можемо оцјенити тежину догађаја у свакој прилици кад се ствар Српства тиче, а поглавито кад се ствар тиче Црне Горе. Има једна врста новинара и људи, које тада обузме бјесило, те онда се ту ваља дрље и камење на све оно што је српско, а поглавито на представника српске мисли, на кућу Петровић-Његоша, и онда на њега представника на витешкога Господара Црне Горе. Ти су то чинили и овом приликом испочетка, а кад су видјели да ту ништа не помаже, а они су се повукли и данас на све стране праве лијепо лице, да би после у згодној прилици могли обновити стару игру са новом снагом и можда новим начином. Дакле, да ту више ништа по сриједи нема, па баш наш народ већ по овоме осјетио би тежину овога догађаја и према томе и своје држње уредио.

Али, има ту још неких важних моментата, које треба добро оцјенити, по којима ће се видјети, да је ова свадба догађај политичког значаја, мал' те не првога реда. Прије свега кућа Петровић-Његоша долази у сродство још са једном владачком кућом непосредно а са њемачком владачком кућом посредно, јер како тим је углед и ове владачке куће јак потекло, а према томе порастла је и њена снага и углед у свијету. Посљедно томе, порастла је и могућност остварења оних српских идеала, за које ради та српска владачка кућа, а то је оно, што овој свечаности даје онај значај, који мало час иставишмо. Ми мислимо, да је ово свакоме јасно, тим више, што се ето Грчка кривавила, у рату пострадала и није добила оно због чега је ратовала док је међу тим добила то помоћу рођачких веза њене владачке куће. Шта би тек била добила, да је на бојном пољу одржала меџдан, као што је то Црна Гора свагда чинила?

Међу тим долази сада нешто важније а то су заступства појединих суверена при овој свадби. Прије свега руски цар шаље свога заступника великога књаза Константина Константиновића познатог научеца и ставенофила. Дакле од велике је важности то, што тако моћни суверен шаље засебно изасланство, а куд и камо је од веће важности то, што он шаље још великога књаза! За тим долази талијански краљ, који шаље такођер нарочито изасланство, и то, свога сина и престолонаследника. Оба ова изасланика тако моћних држава су кум и стари сват при вјенчању, дакле, главне чиниоци, па зар ту онда треба и даљег коментара? Напољетку Султан шаље чисто политичко изасланство, шаље свога највећег политичара и свога ађутанта, а за обичне ма и престолонаследникове екагове довољан је и обичан заступник резидент на Цетињу.

признати, да то све изостаје иза љепоте Боке Которске и њених ушких призора са кривовитих стијена црногорских. Данас се врло лијепо и угодно путује из Котора на Цетиње. По вјештачки ограђеним серпентинама вије се све на више бијели утрвени колекси пут, по коме се лако и брзо крећу кочија, с их мораш што чешће заустављати, да се сит нагледаш дивотних призора, који се испод тебе етеру. Кад се успесмо изнад Његуша на највише брдо, ту ти се пружа видик, који се никад у животу заборавити не може. Отуда видиш свих седам племена, који сачињавају језгру старе Црне Горе, видиш силе море јадранско, цео залив боко-каторски, видиш питома приморје, скадарско језеро, а за њим мрачне арнаутске планине. Цијелим путем имаши само камено море, изгледа, као да се скаменило у камену, кад је бура по њему бјеснила. На све стране искачу камени вали, зидају бездани, проишћу се хриди и главце. На све тако до испод Ловћена на цетињско поље.

Но доста; није ми овдје да описујем величанствену природу ових крајева. Друго нас нешто овом приликом напријед на Цетиње креће. А то је да видимо светковину вјенчања Престолонаследника Данила, коме долази први пут у историји Црне Горе владачка невјеста из далека образованог свијета; да видимо, како ће се та владачка светковина спровести на Цетињу, горштакскоме гвезду, да видимо језгру црногорског народа, некупљену овом приликом из свих десет нахија црногорских.

Јуче око пет часова ујутру ми, који стигосмо посљедњим паробродом у Котор, кренусмо се на пет кочија из Котора пут Цетиња. Један сат доцније кренуо се за нама грчки принц Никола са својом сви-

Ми на завршетку толико велимо, да је свадба престолонаследника Данила ананити дјело и његове ће се посљедице осјетити у брао. С тога је разумљиво, што га не поздравља само српски народ него и сви пријатељи тога народа и славне куће Петровић-Његоша. Па с тога и ми према својем скромном положају међу српским јавним радницима кличемо срдечно: Слава!

Овако пишу српски органи у Угарској, гдје влада слобода штампе, у којима Црна Гора наоди братског одзива и потпоре, од како се ту дигло ново огњиште српске просвјете; и ми доносимо њихове одзиви, као органа непомућене народне свијести укупног српског народа

„Дубровник“, задарски „Српски Глас“ и загребачки „Србобран“ допијели су оригиналне и врло симпатичне извјештаје са овог црногорског весоља.

И петроградски листови нијесу изостали. „Н. Време“ и „Росија“ допијели су нарочито чланке; а „Петроградске Вједомости“ допијеле су у проводу наш свечани чланак и оригиналне опширне кореспонденције са Цетиња.

Паришки „Нор“ посветио је овом срећном догађају врло значајан чланак на првоме мјесту.

ФРАНЦУСКО-ЊЕМАЧКО ПРИБЛИЖЕЊЕ.

У посљедњем броју допијели смо образложење најновијег покрета у Француској за приближење к Њемачкој, и поглед петроградског „Н. Време“ на тај поглед. Исти лист иза тога одговора познатом проф. Алфреду Рамбо, који позиваје Французе, да буду хладнокрвни, опомињући их, да није сама Њемачка непријатељ Французи, него и Инглеска. Г. Рамбо мисли, да се Француска може користити приближењем са Њемачком у учвршћењу свог положаја у Африци, обезбјеђујући себе од друге Фашоде. „Нико не тражи од нас да заборавимо пораз, који смо подијели назад тридесет година. Али смје ли се заборавити пораз, који смо јучер претрпјели? Беспорно ће се он поновити: Инглеској је оследило. Послије Фашоде доћи ће друге Фашоде!.. Ко зна: ова проста посјета њемачког Цара на „Ифигенију“, да не умјери захтјеве инглеске, прије тако преферане. Ако ми не узокемо то разумјети, Русија и Њемачка могу се и без нас проћи, и могу настати комбинације, у којима могу бити жртвовани интереси Француске. Тада се не би приближили ни корака повратку наших изгубљених провинција, а изгубили бисмо нашу колонијалну владавину... Тако пише учени Француз, држећи да је Њемачка господар положаја.

„Н. Време“ напротив мисли да је француски народ осјетио посјету Цара Вилхелма на „Ифигенију“ као другу Фашоду. Послије Седана г. 1870, Француска,

која је отада све своје силе приправљала да се освети, хоће да прибави себи други Седан. За то морају дубоко вриједити француски народ покушаји официјалне Француске, да се приближи Њемачкој, Њемачка, придржавши руке Инглеској у Африци, пружиће Француској могућност да ту посвршава своје послове.“ Али уз коју награду? Што може дати Француска Њемачкој у Африци? Очеvidно је, да ће Њемачкој бити награда у Јевропи. „Приближење к Њемачкој скратиће Инглеској апетите.“ Али коме је потребито скраћење инглеских апетита? Њемачкој не, јер се она већ прошле године, на потпуно своје задовољство, погодила са Инглеском у Африци. Тијем постигнутијем у Африци Њемачка је задовољна, и све своје напоре сада улаже у Малој Азији и у Китају.

Очеvidно, вели петроградски лист, мисао г. Рамбо-а блуди посред семообмана, да оправда погледе једног дијела француске штампе, који жељи да учује Њемачку као трећег члана у руско-француски савез на штету Инглеске. Кад би се остварио тај нови тројни савез, ти исти политичари, који би хтјели обузати инглеске апетите помоћу Њемачке, напашу би се у предобљу берлинског министарства иностраних дјела у улози... која се може схватити отуда, што би тада Њемачка беспорно постала господаром Јевропе. Ако једном савезу даје пуну силу трећи учесник, он ће, наравно, и управљати тијем савезом.

У самој ствари какве би биле посљедице таквог савеза или зближења? Инглеској, наравно, не би то било угодно, али само на први мах и само по својој спољашњости; на дјелу јој пак неће ничим шкодити. Њемачка неће, за љубав Француској, нанијети штете, или озбиљно ослабити Инглеску, своју једину природну савезницу у Јевропи! Ранга би Њемачка затворила очи на свој положај у Јевропи? Кад би Инглеска изгубила дво својих сила, које би могла у случају јевропског конфликта обрнути против Француске, Њемачка би све трудније могла уздржавати свој положај у Елас-Лотарингији. А кад би наесупно конфликт између Русије и Инглеске, Русија би могла ослободити дво својих сила за Малу Азију, што не иде Њемачкој у рачун. Што могу чекати Француска и Русија од овог новог савезника? Да од њих тражи дијела у францускијем успјесима у Мароку и у руским у Азији, као савезник. А Инглеска ће бити само тијем врло задовољна, будући увјерена, да тај савез, у коме би била трећа Њемачка, неће никад на њу ударити....

У препоруку овог новог тројног савеза вели се још да би он утврдио јевропски мир. То је права заблуда. Једина је гаранција мира руско-француски савез. Правичност, остајући се на Русију и Француску, вазда ће побједити у сваком могућем заплету у Јевропи. Јер интереси руски и француски или су заједнички или паралелни. А савез трију држава, чији су интереси тако супротни, као Русије, Њемачке и Француске, не би био гаранцијом мира него клипом нарушења мира. Ево, тек што се о томе тројном савезу почело говорити, а парижки листови, који служе њемачкијем интересима, пуни су непријатељскојих инсинуација против Ру-

Тек што стигосмо до локанде, дочека нас приређивачки одбор братеки и најугледније, те нас распоређаше у спремљене станове, гдје нас сувереташе врло драго и гостољубиво.

Једна чекам, да отресем прашину, да се умијем и преобучем, те да што брже искочим на улицу, да прегледам Цетиње, које досле, као и Црну Гору још никада видно нисам. Морам нескропо признати, да ме је Цетиње јакко изненадило. Далеко премаша моју мању, коју сам до сад о њему имао. Цетиње данас чини утисак врло лијепе и спретне варошице на Балкану, нагло напредује по простору и стаповишности и броји данас око 4000 душа; улице су широке, куће каменом озидање и ћермидом покривене; а што ме је најмилије пријатно дирнуло, влада по улицама и кућама така чистоћа, какву ја ни у једној вароши коју сам на истоку видно, запазно нијесам. Воду имају изврну и здраву, коју из далеких извора водоводом омаво доводе. Наравно сам прво посматрао Књажев двор, баш у часу, кад се са Књагињом навезао, па онда нови двор Престолонаследника, која је врло красна и модерна зграда, па онда походио билазду, па манастир, и цркву манастирску, у којој је већ све спремљено за свечаност ту нам показане и двије златне круне, којима ће Младенци вјенчани бити а и оне двије круне којима су вјенчани били књаз Батемберг са књагињом Аном. Кад изађосмо на двор манастира, мој пријатељ, Л. Т. улозири ме, да погледам на зид од олтара; и виђе занета тамо узидан од камена стари грб, и на довратцима гри улазу такође од камена изрезаног двоглавог орла. Ове су стварне намене у русевинама двора Иван-бегова, старина им се по изради и оштећености види, те се јасо

ЛИСТА К.

СВАДБЕНО СЛАВЉЕ НА ЦЕТИЊУ.

Доносимо овај извјештај са свадбе нашег Узвишеног Престолонаследника, који налази у новосадском листу „Наше Доба“, из пера једног од пријатељских публициста и највијенијег Срба у негдашњој српској Војводини, г. Ђура Вукићевића, адвоката у Н. Саду, да наши читаоци, поред нашег описа веселијех и знаменитијех дана, виде погледе и утиске тог угледног Србина на то наше народно веселје.

На Цетињу, 14 јула.

Јуче стигосмо сретно на Цетиње. Пут од Котора до Цетиња не треба да вам поближе опишујем јер то је у нас већ толико пута красно и подробно описивано, почивући од првог описа нашег покојног пријатеља Ђмилиа Чакре, који се год. 1860 вјештаче пењао од Котора на Цетиње, оном старом путањом, којом још и данас Црногорци и Црногорке вјештаче на которски пазар у Боку слазе. — Али сви ти описи заостају далеко од саме природе, која је овдје тако дивна и величанствена, да је и највјештачији умјетник кичице и пера достојно написати и описати не може. Ту треба доћи, те својима очима видјети љепоту Боке Которске и величанственост красног стијења црногорског. Полазио сам већ више пути Алпе, Балкан, апенинске и швајцарске горе, видно сам њихове најкрасније предјеле, којима се свијет диви и у њима ужива, остаде ми на срцу фирвалдштедско језеро а Швајцарској, али данас морам искрено

сије. То је први резултат ове „мирољубиве“ комбинације. За тијем њемачки листови нуде Француској дијела у Малој Азији, што би руско-француски савез разблело, а срећна Њемачка би лакше постигла своје циљеве у Малој Азији. Па можели се озбиљно говорити да би овај нови тројни савез учврстио мир на Континенту Јевропе?

Ово је у изводу одговор петроградског листа овијем францускијем листовима, који теже, да Француску приближе Њемачкој, па да ову уведе као трећег члана у руско-француски савез — одговор доста јасан и оштар — и врло карактеристичан уочи доласка г. Делкасеа у Петроград.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Нове књиге.) Примили смо следеће нове књиге:

Дубровник и османско царство. По архивалијем исправама написао др. Лујо кнез Војновић. Прва књига: од првога уговора с Портом до освојења Херцеговине (1365—1482.) Издао Српска Краљевска Академија. Београд, државна штампарија Краљевине Србије, 1898. Цијена 1.50 динара.

Покојници. Успомене од дра Мих. Полит-Десанчића. Прештампано из „Браника“ за год. 1899. Нови Сад, штампарија и књижевна Браћа М. Поповића, 1899. Цијена?

Черногорски Теократизам. 1496—1851. Јованџ П. Рогановић. Казан, типогрфја и литогрфја В. М. Ключникова, 1899. Цијена?

Пред Косовом, биљешке из доба 1874—1878 године. Зар. Р. Поповић. У Сријем. Карловцима, српска манастирска штампарија, 1899. Цијена је књизи 1 круна.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Гдје лежи права срећа?) Било је то прошлог лjeta. На извору једнога, нашем свијету већ добро познатог купатила у Чешкој, упао ми у очи старчић један. Године га притисах, али се он не да, него се коначери и момчи. Из очију ми задовољство вири, а пуно срце прелива му се у весело и пријатан осмјејак. Видим, како весело погледа у српске новине, које су ми биле у рукама. Одједном ће у знак поздрава усрдно климнути на мене главом, па ће ме учтиво запитати: „Пање, ви Рус?“ На то ћу ја њему: „Нет, баћушко, ја Срб!“ Обрадова се он и па то, па ће, ради лакшег споразума, окренути њемачки.

Ту ми каза своју велику радост, што сам Словен, а и за себе рече, да је Чех. И ми се упустимо у велики разговор. Није то обичан разговор био за мене, него читана школа. Да сам у књигама читао, што сам од њега чуо, рекао бих, лако је писати, што човјеку падне на памет, а овако видим, да се у свијету може и онако што догодити.

Што је добро, ваља сви људи да присвоје своје среће ради, па за то ево и ја износим свијету на поуку оно, што сам од оног старчића чуо.

Чудим, да се тако важне српске архитектске стварине, које су врло ријетке у нас, а врло много говоре за нашу историју, напуштају времену и непогоди, да униште и оно мало што у том погледу још имамо. Док се мој син са својим другом успео на Орлов крш, гдје је по напрту Њемачке Јелене, садашње престолнаследнице италијанске подигнут маузолеум на четири стуба са позлаћеним кубетом митрополиту Данилу, дотле сам ја пројурисао кроз неке цетинске улице, као катунску, која је главна улица, на зетску, пивску и Иванбегову улицу, и Баљиневу пијаву, које су све биле окићене на горњи начин и којима је врло свијет у живописном црногорском одјелу. За тим сам стигао на пољану војеног вјештача, на коме се вјешташе два батаљона редовне војске и један батаљон гарде уз војену музику. Момци су махом здрави, врло угледни и таситни, и извршују војено кретање врло лако, тачно и прецизно. Војска је униформисана на овај начин: на глави носе плаветне црногорске капе, на прсима црвен дамдан, за пасом револвер, широке плаве црногорске чакшире, бијеле докољенице, чарапе и опанке. При свршетку вјештаче дошао је и Њаз Никола тако, војска је дефиловала пред њиме и командовао је командир Јанко Вукотић. На пољани саграђена је велика и угледна касарна. Добротом официра прегледао сам цијелу касарну која је по мњењу стручњака на најмодернији начин устројена и ондје велика уредност и чистота у очи упаде, има у њој и војена касина, са полицама, књигама, генералним картама, а напме упало ми је у очи велика и лијепа израђена генерална карта од Црне Гере. У горњем спрату налазе се врло елегантно намјештене и украшене просторије, у којима Њаз рапорте прима

„Ја сам — рече ми старац — сељачки син. Рођен сам у Моравској. За младости и школовања мога мати ми нагнала, да будем свештеник, а отац, да будем учитељ. Мушка глава најача и тако ти постадох ја учитељем. Дође вријеме и да се оженим, а оженио сам се још млад. И ту ме сад Бог обдари многом дјецом. Учитељска плата и многа дјеца, то ти је готова невоља. Али крај свега тога у нашој је кући било задовољство, јер је било наде и утјехе. Па било је и среће, јер је било здравља. А зар и може бити љепше наде и веће утјехе, него што су дјеца, кад их човјек упутити као што треба?

Дан се ређао за даном, а година за годином, док ти тако не дође вријеме, да мој најстарији син сврши основну школу код мене. У то вријеме узео је био тринаесту годину. И ту дође сад, да се лом и крх. Ваљало је смислити, шта ће се и како ће се с њиме? Што бих хтио не могу. А желио сам, да га дадем на школовање, да изучи права, па да буде чиновник. Некако ми се свидјела господска посла. Али кад опет погледам на онолику породицу, а мене прође ова воља за господством. Крај онолике дјеце и учитељске плате ко може и мислити на онај трошак, што га треба подијети, кад се школује дијете? И тек сад осјетих ја сав терет големе бриге родитељске. Није шала, тиче се будућности дјетине. Кад прођу године, нема више враћања, него на ком се путу ко затекао. Оно сви су путеви добри, само не за сваког једнако, него су за једне једини путеви бољи, а за друге други. Брига је то велика, кад ваља тражити и наћи дјетету пут, који би одговарао најбоље природи његовој.

У то вријеме мога колебања доћи ће нам у госте рођак мој и негдашњи друг у дјетињству. Још у дјетињству отишао је тај у свијет, па смо сви мислили, да се тамо и изгубио и да је пронао. Тако смо ми мислили, али тако није било. Не само да се тај човјек није изгубио у свијету, него се издигао трудом и радом, чувањем и штедњом, да му ми остали ни прићи не можемо. То вам је сад у Прагу богат човјек, који држи велику и на гласу гостионицу. Било је с њиме разговора свакојака, док ти најпосље не окренем разговор на свог сина. Кажем томе своје рођаку, какву муку мучим, па га замолим, да ми и он, како већ зна, помогне, да ми дође дијете до какве штедњице, како би се могло школовати.

На то ће мој рођак мени: „А зашто то, брате, кад се не може? Каква гимназија, какво господство!“ Господин је, ко ником ништа не дугује, осим човјечног услуге. Господин је, ко не живи од милостиње и од преваре, него од поштена рада свога. Повешћу ја твога сина са собом, па нека у мене изучи мој посао, а моја ће брига бити, да га добру упутим. Услуша ли ме, ни брига те за њега!“

„Није ми баш лако било — настави он — кад ми оно рече мој друг и рођак. Није се лако опростити лаким снова. А човјек сијевач и отворених очију, кад не гледа ствари, као што оне јесу, него онако, као што би сам желио, да су, или као што мисли, да су. Гледајући у какву лијепу кућу, човјек мисли, благо ономе, чија је, а овамо може бити онај хоће да полуди од бриге и невоље. Гледајући у каквог

господичића, човјек мисли, благо њему, а овамо тај код куће ваља да тог дана нема ни хљеба. Благо би било некојим људима, кад би им било онако, као што о њима мисле други, гледајући их из прикрајка. Како ми је било да било, тек се ја ријеших и предадох сина својом рођаку, а он га одведе са собом.

Како ми срцу одлакну, кад из Прага почеше од мог рођака стицати добри и радосни гласови.

Као што ми јављаше, и у раду и у владању упутно ми се мој соко тамо, да боље не може бити. Значи, да је погодно пут, и да му сад на томе путу ваља само истрајати у раду и ваљаности, па благо њему.

Кад ми други син дорасте, оде за старијим братом, трећи за другим, и сви остали тако један за другим. А синова је у мене било седам.

Најстарији ми син ожени се посље и узне ћерку свога гајде. Данас ево га у Прагу, први је гостионичар и међу првим богатацима. Цијене га на милијун. Тамо у Прагу још један ми је син, у добром стању и лијепог задовољству. А горе не стоје ни они остали, који су које у Брину, које у Пилзену, које у Бечу и Трсту, а најмлађи ми је ево овдје.

Не меже бити радости без туге, па и мене снађе велика, јер од њих седам синова сахрањих једнога, те ми осталоше сад шесторица. Умре ми и жена, те ја сад обилазим редом дјецу. Мало сам код једног, мало код другог, и гдје год стигнем, радујем се њихову напретку. Сва су ми дјеца вриједна и чуварна, па им иде и напредује посао, да не може боље бити. Прије сам све говорио, да човјек мора бити рођен за посао, а ето сад видим, да човјеку не иде за то добро, што је рођен за посао, него зато, што је за посао кидљив, вриједан и чуваран. Ко је вриједан и чуваран, прокопсаће, ма се каквог посла латио. Ето, ја ти прије ни у шта нијесам веровао посао гостионичарски, а сад видим, кад човјек прегне и кад се заузме, да мрже у томе послу дотјерати до великог и угледа и имања. Не може се рећи, да су се баш сви моји синови родили само за посао гостионичарски, па опет ето докле дотјераше радом и трудом. Да се сви здруже, скупили би капитал на два милијуна, толико сви одекочише. А шта би било, да су отишли у господу. Намучили би и мене бригом и трошком, и себе муком и науком, и најпосље би били „пука спротина у свијетломе одјелу, — људи с правним цетом, а циним срцем жеља.“ Овако су ми сви они срећни задовољни у раду својем и успјеху, а то опет чини, да су независни. Гледајући их тако, како срце да ми се не прелива од радости. А куд ће тек од радости, кад погледам на ону гомилу живихне унуцади, којој већ ни имена не знам, толико је има. Нека се цареви отимљу о царство, у једноме не могу ми бити равни у задовољству. Зато нека је благословен сваки рад и труд, а још више паметна штедња, јер се тиме долази до задовољства и среће. Док сам био млад, уживао сам у раду, а сад уживам у срећи своје дјеце. Зато се не чудите, што ме видите овако стара, а жива и весела.

Кад виде свијет у моме мјесту, шта би од мојих синова, задивљив се, па ти

Њемачким Двором, а Њаз их са балкона весело поздрависа. Тако долази народ из свију нахија, те поздравља Њаза пред Двором. Данас је било у Двору званично примање нарочитих преставника страних дворова. Једна чета гарде била је устројена на пијаци код Двора, и кад год је изасланство које долазило и из Двора се враћало, војена банда свирала је химну дотичне државе. Бугарско изасланство водило је генерал Николајев бивши ратни министар бугарски.

Данас посље подне плакати по Цетину оглашују, да је данас у 11 сати у Бару, а храму св. Николе Њемачке Невјесте прешла у православље и добила име Милица. У Бару пред Невјесту изишли Престолнаследник Данило, Њаз Мирко, војводе Шако и Ђуро Петровић и најближа им родбина, што ондје „бевејерма“ називљу. Даље је изишао у Бар и руски Велики Њаз Константин Константиновић, из Италије стиже на краљевској јакти у Бар талијански престолнаследник Виктор Емануел са престолнаследницом Јеленом. Данас је пред вече изишло 30 кочица на Ријеку Црнојевину, која ће примити госте из Бара, који долазе тамо паробродом са скадарског језера. Сјутра у 11 сати долази Невјеста са прагњом на Цетине, гдје је за највеселији дочек све наређено. Посље подне у 3½ сата извршиће се вјенчање. Овдје је пришло сила свијета, осим Црногорца, врло много из Старе Србије, и Арбанаске, Боке Которске а има нас много и из остале Аустро-Угарске. О свечаности сјутрашњег дана у другом допису.

окрете и они на другу страну. Прво рођаци, па ти посље навалише и остали, да им препоручим дјецу мојим синовима. Па не задржа се то ни на самом мјесту нашем, него мало по мало, па ти почеше молбе стицати из околине. Оно није то ни чудо. Онај има својте и пријатеља на оној страни, а овај на овој. Ја мислим да нема веће радости ни сласти, него кад човјек осјети, да је коме добра учинио. Отуд мене није мрзило, нито сам се ленио, да им дјеци нађем мјеста. Било их је, да се нијесу могли ни смјестити сви код мојих синова, него и по другим мјестима и код других људи. Знаш, рука руку мије, па и човјек помаже човјеку. И моји синови имају познанства на све стране, те ми идоша на руку, да нађем мјеста за по које дијете. Данас су од оне дјеце угледни људи. Рећи ћете може бити, како то, да су баш сви погодили исти пут, и како то, да су баш постали сви срећни? Сви су погодили исти пут, јер су видјели, да су на томе путу моја дјеца нашла срећу, а ни сам нијесам рекао, да су баш сви до једнога успјели и да су се погодили. Ко не жваће, нема шта ни гутати, те се не може ни заситити. Ко није вриједан, нема шта ни привредити, па не може ни стећи. И од све оне дјеце, коју сам смјестео, једна су прошла најбоље, а друга лошије, према заузимљивости. Али се опет није ниједан родитељ показао Лијена и нерадња дјеца још горе пролазе, кад се школују, Потроши се на њих грдан капитал, па тек не сврше ништа, те их тако пређу године и нијесу ни за што. А овако ко научи какав рад, невоља га нађера, те се мора повредити, а има од чега зарадити, јер зна неки посао. Зато вам и велим, нека је благословен сваки рад и посао!“

Слушам ја тако тог пресрећног старчића, а неке ми се тешке суморне мисли јављају и роје. Излазе ми пред очи синови српског народа. Синови оног старчића теку капиталом, па задовољство своје и на утјеху свога народа, а многи синови богатих наших људи расипају насљеђено благо и растурују муком стечене салаше на шампањер и на бекријање. Кад се све проћерда онда се намеће за слуге и најпосрем господару. Остали опет родитељи уздишу, муче се и упропашћују, школујући дјецу и спремајући за господство, па ма то било и за финанси, евекатора, жандара, и већ ако ништа друго, а оно и за пандура и послужитеља. Главно је, да се не ради, да се не труд, да остану бијеле руке, ма био и при хљеба, па ма и без хљеба. Кад се каже, бјежи Србин од рада, то је, као и кад би се рекло, бјежи Србин од среће. Нека се покаже, ко је још до смрти постао срећан не радећи. А ето пута је боље бити слободан радник мучећи се и радећи, него ли туђ слуга левентујући и лијењујући. Вриједан радник умире на својем кревету, а туђ слуга под туђим плотом.

Ономе старцу игра срце од радости, а моје се, ево, и данас киди и раскида од жалости, гледајући наш свијет. Свака ријеч старчева за мене је стријела била, јер ме подјекаше на наше велико зло. Ено, погледајмо по варошима нашијема, да видимо ко су нам запатлије разне, ко су нам трговци, ко су нам гостионичари? Гдје се што заслужује, тамо ми нијесмо, него гдје се што троши. У нашим рукама све мање имања, а у туђим све више. И зар, о свемогући Боже наш, баш наш свијет не види, куда то води? Та управо се види дан, тако је близу, кад у нашим рукама неће бити ништа, те се онде морају латити будака и мотике, да туђу живу крч, или штако, да пођу у свијет у промјну.

Страшна слика, а још прија, кад се погледа на села наша. Чисто наше село, а туђин запатлија, туђин трговац, туђин газда. А гдје се српски дјесца? Која нијесу за плутог и мотиком, та су по школама, спремају се за господство онаково, какво смо већ споменули.

Али опет добар је Бог. Као да није по свему нашем свијету тако. Опет, кад се вишем умом и памећу и у друге крајеве наше, видим, како почиње и наш свијет прогледавати и долазити све више до свијести. Оно, лудо је и чекати, да дође крајња невоља. Мудра човека и туђа невоља опамети, а будалу не може ни своја. Не чинимо оно, са чега други пропадају, па благо нама! Кад видимо на којем путу други кола доме, не идимо тим путем.

Кад чујем напје, овце се збију, преплаше, стрене и чекају, да их он редом покоље. Не треба то да чине људи у невољи. Умјесто да се збију на погибију, ваља да се збију на рад и отпор, на нема онда силе, која ће их савладати. Ено, по неким крајевима нашег народа почело се отимати и радити, па већ видиш недрија чела, а мање суморности. Још да је и на свима осталим крајевима више прогледатства, поуздања и вредноће, па благо нама, наша је будућност! И опет велим, непаметно је чекати крајњу невољу, да нас она нађера на рад.

Само се истрајним радом, вредношћу и трезвеношћу можемо одржати, да нас не упропашти лажна култура, лажни либерализам и остали облици туђинске навале. Под видом културе уносе туђинци у нас

распирање, раскош и презирање свега, што је добро и што је наше. Под видом либерализма уносе туђинци у нас равнодушност, па и презирање наших обичаја лијеких и свега, што се односи на живот и срећу нашег народа. И кад ми знамо, да је тако, онда не смијемо сјећети скривених руку, него морамо огласити свему ономе рат, што нас упропаштају, а у тој борби помаже само рад, истрајан рад. Рад је извор свему благостању, па било да човек прилегне на рад пољски, или на ма који занат, трговину и друго што. А једино нас може убити и сатарити господство, ма у којем виду оно било, јер се господовањем не тече, ма нечега и било, него се разметањем расипа. Оно друго господство по службама управо је робовање, а није господовање.

Ено, помислимо само, шта би било од оног нашег брата Чеха, да је дао синове на науку. Разишли би се којекуда по служби, да служе другоме до вијека, на тежући се и кубурећи, док су год живи. Нити би му били синови срећни, ни он онако превадован. Зато ваља дјецу од малена навикавати на рад, на прагалаштво и на штедњу. Ко сам у води не миче рукама и ногама, не научи пливати. И дјецу ваља из раније младости пустити мало, да се и промуче, јер без муке нема ни науке, ни навике на рад.

Пронаст наша лежи у господству, а не срећа. И срећу и будућност нашу наћи ћемо ми само у продуктивном раду. Онако, као што се онај брат Чех радује, гледајући своју срећну дјecu, ваља и ми да се радујемо, гледајући наш срећан народ. У срећном народу срећан је сваки појединац.

Гледајући, како се почело по нешто доброга радити и у нашем народу, видим, како нам зора пуца. Прегнимо сад још сви у раду из све снаге, да буде што свијетлији дан животу нашег народа!

„Привредник.“

(Против метиља) (метиља, Callaria melonella) код пчела препоручују се ова средства: 1. Да се држе само јаки ројеви, који се сами могу бранити од метиља. 2. Сви слаби ројеви, којих би било на ко-напалуку, да се споје по 2 или 3 заједно, да се образују јаки народи, који би могли одолети метиљу. Народу треба спајати у прољеће и јесен. 3. Да се никако у кошници не оставља излишно саће, које не могу пчеле да опсејду, јер је то саће најчешће жртва метиља. Пчелар треба да зна правило: да је у кошници потребно онолико саћа, колико пчеле могу да опсејду. 4. Да се у ковануку не држе обудовеле кошнице, т. ј. безматке. Чим се то запази, треба одмах притећи у помоћ. 5. Да се чешће прегледају кошнице, и тада уништавати метиљев црв, лептир и његове ходнике. 6. Најбоље је гајити пчеле италијанске, јер су оне љуте и не допуштају напад метиља.

(Натјерати на род дрва, бујна која не рађају.) Дрва која добро тјерају, а не роде, могу се натјерати на род, кад се у прољеће прије него што крену, одмах приземљити на стаблу унаоколо тестером рез али непрекидан, да се са сваке стране стабла једаред, дваред у једном мјесту превуче добро тестером. Рана ће се зацјелити у таког јаког дрвета још те године.

(Уклањај суве гране с воћака!) Поједине гране на гдјекојој вољци суше се из разних узрока. Но ако већ има која сува грана на вољци, треба је уклањати одатле, јер она трује дрво све даље. Мјесто, из којег је избила грана која се суши, осушати се прво од ње, јер сушење гране допре до оног чвора на којем јој је почетак на јачем стубу. Оно мјесто на стубу око суве гране одмах засуши, јер грана не одводи више сок у себе. Услед тога што је то мјесто засушило, засушује се кора око њега, а послје и само дрво, те то тако иде све даље и даље. А ако је грана одмах сасјечена, док њено сушење није допрло још до чвора одакле је избила и ако је тако мјесто углачано општрим ножем и премазано мелемом, сок, који је још тамо набујао учиниће, да ће мјесто обрастити под мелемом и неће имати штетних посљедица по дрво.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 30 јула.

(Из болнице.) Њ. Њ. Кр. Кр. Височанства Књаз и Књазина Напуљски пред својим поласком са Цетиња позвали су поштом и одашњу болницу „Данило I.“ Редом, чиетином, његом болесника — високи посјетници остали су потпуно задовољни, што су вишекратно изјавили управитељу болнице, д-ру Пераићу. Књазина Напуљска својом љубавношћу, својим живим учешћем у еудбини свакога појединог болесника — оставила је у болници неизгладив траг захвалности. Њ. Њ. Кр. Ви-

сочанства приликом ове посјете богато су обдарили сиромашне болеснике. И на томе нека је хвала високим дароваоцима.

(Из позоришта.) У сриједу вечер приредио је у нашем позоришту г. Ј. Марковић са својом госпођом и са некијема мјеснијема дилетантима представу драме у два чина од Цедлица „Американски роб на Куби.“ за тијем два мања комада. Драма Цедлицева је врло васпитна и била је добро примљена. Г. Марковић је одиграо роба мајсторски. Публике је било прилично.

(Вријеме.) Прошле суботе пала је лијепа киша и ако не по свијема крајевима Црне Горе. Јучер је опет било кише, и надамо се да ће бити опћенитија. За доцне кукурузе долази и најбољем часу. Уопће љетина свуда обећаје најбољи плод.

(Из главног одбора за скупљање добровољнијех прилога на подизање дома умоболнијех.)

(Наставак.)

Њ. Кр. В. Књазина Напуљска Јелена приложила је 1000 фиорина.

Г. Ђуро Вукићевић, адвокат из Н. Сада, на повратку са свадбе Њ. В. Књазина Насљедника, послао је из Котора, преко дра Л. Томановића . . . ф 100

Свега фиорина а. в. 1100

Од првих приложника 9032 78

Укупна сума до данас 10132 78

(Наставиће се.)

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

ПЕКИН, 24 јула. — Нови министар италијански изјавио је китајској влади, да Италија жели уздржати срдечно односе са Китајем. Министар ће учинити наскоро неке предлоге, и усвајањем којијех Китајем, ријешити се пријатељским начином спор изазван инцидентом санмунског залова. Китајска влада је одговорила, да неће пристати на никакав предлог, који се не слаже са интересима Китаја.

КРИСТЈАНИЈА, 24 јула. — Интерпарламентарна конференција мира је затворена. Будући састанак ће бити у Паризу.

БУКАРЕСТ, 24 јула. — Званични булетин вели да је опће стање Краљеве побољшано.

ПЕТРОГРАД, 24 јула. — Делкасе је стигао дочекал у Гачини Минтебелом Делкасе је посјетио Муравјева. „Н. Време“ вели да је Делкасе сматрао потребитијем, уочи сенсационалног процеса, да се састине у Петрограду са Муравјевом. „Новости“ се надају да ће преговори Делкасе са Муравјевим утврдити руско-француски савез.

БИОГРАД, 25 јула. — Ратни суд се занима мањим преступима. Ослободио је од оптужбе једног пресједника суда, једног адвоката и једног журналисту, сву тројицу из Горњег Милановића.

БРИСЕЛ, 25 јула. — Сметдецајер саставио је ново министарство.

РЕНЕ, 26 јула. — Стиго је Казимир Перије, такођер генерали Било, Гонзе, Боадер, Роже, и више официра, који су позвани као свједоци. Претрес тајнијех списа биће у затвореној дворани само у присуству оптуженог браниоца, владиног комесара, генерала Шаноана и Палеолога.

РЕНЕ, 26 јула. — Драјфус тврди да је невин. Суд је са 5 гласова против 2 одлучио да се тајни списи претресу при затворенијем вратима.

ПАРИЗ, 27 јула. — Руски Цар је одликовао Делкасеа редом Александра Невског и бриљантима.

ПЕТРОГРАД, 27 јула. — На обједу у почаст Делкасеа Муравјев и Делкасе изrekli су задржање, изражавајући увјерење, да ће везе, које сједињавају Русију и Француску, све више јачати.

ЛОНДОН, 28 јула. — „Рајтер“ доноси из Пекина, да је руски министар придао китајској влади ноту односно вијести о китајско-јапонском савезу, сагласни да би тај савез изазвао у Русији негодовање и да би за Китај имао озбиљнијех посљедица.

ПАРИЗ, 28 јула. — „Рајтер“ доноси да је гроф Минстер наименован књазом за услуге учињене на конференцији мира.

ПАРИЗ, 28 јула. — Делкасе је овластио дописника „Тана“ у Петрограду, а опрергне гласове да је његов пут у свези са питањем садашње унутрашње политике француско, неоставивши да односи француско-руски пијесу били никад ердачнији и интимнији.

РЕНЕ, 29 јула. — Генерал Шаноан наставља при затворенијем вратима поднашање тајнијех списа војенијех, и сјутра ће довршити.

БИОГРАД, 29 јула. — Расправа о атентату одложена је на двадесет дана.

ЛОНДОН, 29 јула. — Парламенат је затворен престонијем говором, у коме се вели, да се односи са свијема државама пријатељски настављају. На жалост резултат хашке конференције није потпуно одговорио узвишеној намери Цара Николе, ипак је постигла знатан резултат. Односно Транзвала престони говор вели да положај инглескијех поданика у Транзвалу не одговара обећањима једнаког трактирања без разлике. Краљица признаје да унутрашња независност републике узнемерује и изазивање и с тога је постојани извор опасности мира и напретка (ужне Африке. Преговори са транзвалском владом још су у току.

ОБЈАВА.

Возна пошта полази сваки дан од Цетиња за Котор у подне — осим: сриједи кога дана полази у 8 сати у јутро и стиже у Котор у 2 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Унгар-Хрв. Друштва који полази исти дан у 3 сата по подне из Котора за Ријеку (Фјуме) и осим иштака ког дана полази у 7 сати прије подне и стиже у Котор у 1 сат по подне, има везе са брзовозним паробродом Лојдовога Друштва, који полази исти дан у 2½ сата по подне из Котора за Трст.

Из Котора за Цетиње возна пошта полази сваког дана у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из Цетиња за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне и стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Из Подгорице за Цетиње полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из Подгорице за Никшић полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже у Никшић у 11 сати прије подне.

Из Никшића за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне, стиже у Подгорицу 6 сати по подне.

С Пристани за Бар полази сваки други дан (почевши на 1 јануара ов. год.) у 6 сати прије подне, долази у Бар у 6¾, полази из Бара за Вир у исте дане у 7 сати прије подне, долази на Вир у 12 сати на подне.

С Вира за Бир полази сваки други дан (почевши на 2 јануара ов. год.) у 6 сати прије подна, долази у Бар у 11 сати, а полази за Пристан у исте дане у 11¼ сата

прије подне, долази на Пристан у 12 сати на подне, осим неђељом и уторником (у које дане има везе са паробродом Даницом), полази с Вира у 9 сати пред подне и стиже на Пристан у 3 сата после подне.

Цетиње, 13 јануара 1899.

Управа

Књ. Цр. Пошта и Телеграфа.

Напомена.

Пароброд Лојдовога друштва полази из Котора за Бар сваког понеђељника у 5 сати из јутра, долази у Бар у 10, полази за Улцињ у 11½ пред подне и продужују за Крф, дотичући: Медоу, Драч и Валоне, а у повратку из Крфа долази у Улцињ сваке суботе у 4 сата из јутра, полази за Бар у 6, а из Бара за Котор у 10 пред подне.

ОБЈАВА.

Лицигација петролија — која је била означена за 20 Августа 1899, — неће се реченога дана држати, — јер је Књажевска влада предузела друге мјере.

Оволико ради владања опијех који су имали намјеру лицитирати.

Цетиње, 8 Јула 1899

Број 804.

Министарство Финанције.

Објава.

Овим се износи на јавну продају једнокатна кућа са припадајућом баштом и једним кућништем Алије Ђурђевића емигранта (пријешао преко границе), постојећа у овдашњој старој вароши у тако званој Крњића махали, за измир његових презадужених дугова. Ко би желио купити поменуто имање, тај нека се пријави потписатој управи 21 августа тек. год., којег ће се дана уступити понудиоцу највише цијене.

У исто вријеме овим се позивају дужитељи реченог Ђурђевића, да сваки до гореозначеног дана поднесе чисте рачуне: колико им и од шта дугује? Ко до тог дана не би поднио такве рачуне губи право на свако посљедње потраживање.

Подгорица, 13 јула 1899 год.

Ка броју 483

в. 1899. 69.

УПРАВА ВАРОШИ ПОДГОРИЦЕ.

Број 63
112 (3—4)

БЛАГОДАРНОСТ.

Јављамо свима нашим пријатељима и знацима по нас жалосну вијест да се је на 8. ов. мјес. у вјечност преселила наша добра и никад незаборављена

ГОРДА

послије тешког и дугог боловања, којом приликом изјављујемо топлу благодарност љекарима Г. Г. Огњеновићу и Радуловићу на њихово топло заузимање око болеснице, као и овдашњем грађанству, браћи и пријатељима на посјете и многобројност при погребу и свима који ми телеграфично и усмено у неколико тугу ублажише.

Даниловград, 27 Јула 1899.

О жалосћени:

супруг: Смајо Зотовић, синови: Јован, Милош и Ђорђија Зотовићи, братанић: Филип Лопичић, унук: Мирко, кћери: Јоша и Ивана, зет: Никола Брајовић, мајка: Крстиња Лопичић.

Број 65
103 (1—1)